

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3049/2020
31.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Миланка Југовић, адвокат из ..., против туженог Дома здравља „Смедеревска Паланка“, кога заступа Општинско правобранилаштво Смедеревска Паланка, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1896/19 од 05.02.2020. године, у седници одржаној 31.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1896/19 од 05.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани, Судска јединица Смедеревска Паланка П1 40/16 од 08.01.2019. године, првим ставом изреке, поништено је решење о престанку радног односа број .../... од 05.02.2016. године, којим је тужилци отказан уговор о раду број ... од 26.05.1998. године са даном 08.02.2016. године због технолошких, економских и организационих послова, као незаконито и обавезан тужени да тужилцу врати на рад. Другим ставом изреке, прекинут је поступак у преосталом делу тужбеног захтева који се односи на накнаду штете на име неисплаћене зараде, накнаде зараде и других примања из радног односа за тужилцу, као и на уплату доприноса надлежним фондовима, до правноснажног окончања делимичне пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1896/19 од 05.02.2020. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена делимична првостепена пресуда садржана у ставу првом изреке пресуде. Другим ставом изреке, укинута је решење о прекиду поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде. Трећим ставом изреке, одбијен је као неоснован захтев странака за накнаду трошкова насталих у поступку по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 87/18), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, пред другостепеним судом, која би могла да утичу на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време, распоређена на пословима „...“. Оспореним решењем, тужили је радни однос код туженог престао „са даном 08.02.2016. године, због технолошких, економских и организационих промена – престанка потребе за обављањем одређених послова и послова на којима постоји потреба смањења броја извршилаца код послодавца“. Претходно, тужени је спровео поступак рационализације броја запослених, поступајући по инструкцији Министарства здравља од 06.01.2016. године, којим је наложено здравственим установама да смање број запослених до максималног броја у складу са Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору. Одлуком број ... од 04.02.2016. године, тужени је утврдио послове за чијим је обављањем престала потреба и послове на којима постоји потреба смањења броја извршилаца тако што је утврђено да је укупан број запослених 258 и да постоји потреба за смањењем укупно осам извршилаца који обављају послове нездравствених радника. Правилником о систематизацији радних места број 420 од 03.02.2016. године, број извршилаца је усклађен са максималним бројем запослених на одређено време код туженог, а Министарство здравља је дало сагласност на тај акт, дана 05.02.2016. године. Наведени Правилник је објављен на огласној табли туженог дана 08.02.2016. године, након доношења побијаног решења о престанку радног односа које је донето дана 05.02.2016. године.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су код овако утврђеног чињеничног стања, правилно закључили да је незаконито решење туженог број 485/7 од 05.02.2016. године, којим је тужили отказан уговор о раду и туженог обавезали да тужилу врати на рад јер је нормативни акт на основу ког је рационализација спроведена, а због чега је престала потреба за обављањем послова на које је тужила била распоређена, објављен након спроведеног поступка рационализације (дана 08.02.2016. године), што значи да је оспорено решење донето у незаконито спроведеном поступку.

Одредбом члана 179. став 5. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05...95/18), прописано је да запосленом може да престане радни однос, ако за то постоје оправдани разлог који се односи на потребе послодавца и то: 1) ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Устав Републике Србије, у одредби члана 196. став 1. прописује да се закони и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу.

Правне последице незаконитог престанка радног односа прописане су у одредби члана 191. став 1. Закона о раду, тако што ако суд у току поступка утврди да је

запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио. У овом случају, тужиљи је, побијаним решењем о престанку радног односа, које је донето под бројем .../... дана 05.02.2016. године, престао радни однос код послодавца због престанка потребе за обављањем послова на које је она, до тада била распоређена, имајући у виду да Правилником о систематизацији радних места са табеларним прегледом радних места, број .../... од 03.02.2016. године, донетим у поступку рационализације броја запослених на основу Закона о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору и Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа и јавних служби, система АП Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину („Сл. гласник РС“, бр.101/15), нису предвиђени послови које је тужиља обављала. Међутим, тај Правилник је на огласној табли туженог објављен дана 08.02.2016. године, дакле након доношења побијаног решења (од 05.02.2016. године) што значи да су нижестепени судови правилно закључили да је то решење незаконито и да је тужени дужан да тужиљу врати на рад.

Наводима ревизије туженог о томе, да радно место на које је тужиља била распоређена пре отказа, или друго радно место које одговара њеној стручној спреми, знању и способностима, више не постоје, те да тужени није у могућности да тужиљу врати на рад, не доводи се у сумњу правилност побијане пресуде. Правна последица незаконитог престанка радног односа је дужност послодавца да запосленог врати на рад, сходно цитираној одредби члана 191. став 1. Закона о раду. У смислу одредбе члана 191. став 6. истог Закона, ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, али у току поступка послодавац докаже да постоје околности које оправдано указују да је наставак радног односа, уз уважавање свих околности интереса обе стране у спору, није могућ, суд ће одбити захтев запосленог да се врати на рад и досудиће му накнаду штете у двоструком износу од износа утврђеног у складу са ставом 5. овог члана. То значи да је терет доказивања постојања околности које оправдано указују да наставак радног односа запосленог није могућ на послодавцу, односно туженом. Тужени, међутим, ту чињеницу није доказао, па због тога неосновано, у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Са напред наведених разлога, одлучено је као у изреци применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић